

“Angeleta Ferrer i Sensat: pedagoga de la natura”. Text autobiogràfic fet públic durant l’homenatge dels mestres de Catalunya a Angeleta Ferrer (Escola d’Estiu de 1982)

A L'ANGELETA FERRER I SENSAT, pedagoga de la natura

Aquest racó de la nostra Web, vol ser un petit homenatge a la que fou professora de l' Institut Gaudí avui Institut Salvador Vilaseca de Reus

Reproduïm aquí un extracte del text autobiogràfic que va fer-se públic en l'homenatge que els mestres de Catalunya li van retre a l'Escola d'Estiu del 1982.

Els meus pares són David Ferrer i Rosa Sensat. Vaig néixer a Barcelona el 18 de maig de 1904. He passat la vida a l'Escola i els problemes d'educació han estat sempre el primer interès en la meva vida familiar. Sóc la tercera generació de la família que es dedica a l'ensenyament.

De petita, la meva escola fou la de la mare, escola estatal a Barcelona; l'any 1914 vaig passar a la secció de noies de l'Escola Municipal del Bosc de Montjuïc, de la qual encarregaren a la mare la direcció. La primera escola a l'aire lliure del país, era una meravella; escola activa en plena Natura, la qual em marcà per sempre, en la meva vocació de mestra i de naturalista.

Curso Batxillerat a l'Institut Balmes i em faig mestra a la Normal. La meva vocació de mestra l'he tingut sempre; a l'escola del Bosc, a les hores d'esbarjo, en un racó del jardí muntava escola per les meves condeixebles i feiem molts treballs de creació que encara guardo. Quan sortia del Balmes anava a l'escola nocturna de la mare i l'ajudava, portant un grup de nioes de 30 anys que aprenien de lletra; jo en tenia setze i treballavem a molt goig totes plegades. Les reunions i cursos d'estiu dels mestres m'han estat sempre familiars. Ja de nena assistia als de la Mancomunitat, on la mare interveni. Més tard en els seus nous desvellaments, he continuat admirant la significació renovadora d'aquests cursos, amb la meva intervenció, quan ha estat possible.

Ingresso a la Universitat i faig la llicenciatura en la secció de Ciències Naturals. (...) En acabar (1926), a proposta del degà, entro de professora a la càtedra de "Zoografia d'Articulats" i també a l'Institut Balmes, on m'encarrego

de les pràctiques de Ciències del darrer curs. Actuo en ambdós llocs durant set cursos.

Alexandre Galí em confià els estudis de Biologia i Ciències Naturals en el Centre de Batxillerat "Monturiol" de la "Mútua Escolar Blanquerna". Recordo aquells moments viscuts i els alumnes de Blanquerna d'una manera inefable.

(....) Però no ho vaig poder fer gaire temps; la creació de l'Institut-Escola i la proposta per a col·laborar com a professora a l'assaig d'aquest primer centre d'ensenyament mitjà de la Generalitat va absorbir-me totalment.

(....) Fou com una espècie d'emborratxament que m'agafà, i potser per la meva condició de mestra i la meva manera d'ésser, polifacètica i sensible, més creacionista i extravertida que especialista reclosa, vaig col·laborar en moltes de les manifestacions artístiques i manuals de l'Escola.

(....) El 1933 vaig fer els cursets per al professorat i al final de 1936 quedava destinada com a catedràtica de l'Institut-Escola del Parc.

Però tot aquest món s'acabà l'any 1939. Després de la guerra d'Espanya quedaren anul·lats els nomenaments, i el 1940 se'm designà encara com encarregada de curs, amb trasllat a l'Institut de Madrid "Isabel la Católica", vora el Retiro.

Vaig passar-hi dos anys, i en guardo molt bon record (.....) Penso que els deixebles són els mateixos a tot arreu, i que jo, humanament, també sóc sempre la mateixa.

Haig de tornar a oposar a les càtedres (1941), vaig a Reus i torno a Catalunya. Recordo amb emoció Reus i el seu Institut. Reus, ciutat inquieta amb grans aspiracions de treball i renovació, fa que m'incorpori a la tasca il·lusionada. (....)

L'any 1958, creats els centres de patronat, organismes mixtos Estat-Ajuntament, el meu marit Alexandre Satorras i jo passem a fundar el de Mataró. Som ben acollits i ens hi aboquem apassionadament. (.....) Pocs alumnes (primer curs) i austeritat de mitjans de tota mena. Sembla que tornem a començar un Institut-Escola com el del Parc. El centre creix ràpidament d'una forma clara i lluminosa i es converteix en un nucli de treball, espiritualitat i ben fer. (.....)

Amb el desig de tornar a Barcelona, després de vint-i-quatre anys, concurrem als instituts de la Verneda. Jo vaig a l'"Infanta Isabel d'Aragó" i el meu marit a la Càtedra de Filosofia del "Joan d'Àustria" (....)

Els edificis de la Verneda eren capaços per a més d'un miler d'alumnes, era una concepció d'escola diferent de la de l'Institut-Escola del Parc, que jo enyorava, i també de la de Mataró. Aules, laboratoris, sales de reunió, d'esport, etc., obrien possibilitats d'ensenyament per a molts escolars d'aquell barri populós d'on desapareixien les masies i cases de pagès. Seria una altra manera de fer, la que em tocava, però es resoldria, massivament, el problema escolar del poble. Era un recomençament en la darrera etapa de la meua vida professional; l'intent de l'obra era temptador. En l'ensenyament de les Ciències hauria de dominar el treball de laboratori sobre el de camp. En un programa tan dens de grups i alumnat, seria difícil de fer trencaments ocasionals; trobaríem resistències i incomprensions. També seria difícil fer una valoració conjunta dels nois.

L'Institut, en incorporar-m'hi, ja funcionava amb professorat il·lusionat a fer-ne un Centre educacional destacat. Els professors s'anaven incorporant a mesura que el Centre creixia. Era gent molt jove que iniciava el mestratge i es prenia l'ofici seriosament. Ben prest mestres i deixebles enfilàrem un ritme de vida i de treball formatiu responsable. La confiança i l'amistat naixien i això ens feia superar els moments poc agradables. L'esperit abocat a totes les manifestacions, l'interès pel saber, l'entusiasme pel viure, la sensibilitat pels temes espirituals s'ensenyorí d'aquella casa. Però, és clar, no ens podíem deslliurar de les proves, les qualificacions i tantes altres coses.

L'any 1966 vaig haver d'acceptar-ne la responsabilitat. El Centre era molt nombrós d'alumnes i de professorat. Teníem, a més, una Secció Delegada a Sant Adrià. Vaig perdre el meu marit i em vaig refugiar en les activitats de l'Escola. Viure amb les noies tots els moments, des de les vuit del matí a dos quarts d'onze de la nit. El professorat, de gran formació científica i humana, hi col·laborà obertament, en els vuit anys darrers de la meua gestió acadèmica. Moltes de les meves dèries artístiques, científiques i humanes, vaig poder veure-les realitzades per damunt de lliçons, programes i normes oficials. Establírem classes voluntàries de català; instal·làrem un menjador, lloc de relació i convivència; un forn de ceràmica, i es repartiren peces a tothom el dia de la meua jubilació; donàrem molt de relleu a la formació musical, a les sortides i viatges, als actes esportius; es muntaren homenatges a figures i fets

capdavanters del món i de la història. Potser és el centre on he treballat amb més problemes; hi vaig patir i m'hi vaig fer vella.

Estic contenta, però, de com he viscut. I afirmo que l'educació és més obra d'amor que de ciència, i que no hi ha res tan difícil i interessant com descobrir i formar la persona humana".

Angeleta Ferrer i Sensat